

Dinosauří rekordmani

Vladimír Socha
Ilustrace Petr Modlitba

triton

30

Ahoj, kluci a holky – máte rádi dinosaury? Ale proč se vůbec ptám? Samozřejmě, že je rádi máte. Byla to totiž naprosto fantastická stvoření.

Dinosauri byli ti největší a nejpodivuhodnější tvorové, kteří se kdy procházeli po naší planetě. Žili v době druhohor, před mnoha a mnoha miliony let, a dnes už z nich zbyly jen jejich zkamenělé pozůstatky. Jediní jejich žijící potomci jsou dnešní ptáci, ale mezi dávno vyhynulými dinosaury bychom našli opravdu hodně zajímavá zvířata, proti kterým jsou i bájní draci jen pohádka na dobrou noc pro malé předškoláky!

A teď si představte, že dokonce i mezi dinosaury najdeme **skutečné rekordmany**. Někteří z nich byli totiž ještě mnohem větší, rychlejší, hrozivější nebo podivnější než ti ostatní. A právě o těchto rekordních dinosaurech pojednává tahle knížečka. Začtete se do ní a najdete si svého oblíbence. Každý dinosaur je zajímavý něčím jiným, jedno mají ale všichni společné – jsou naprosto úžasní!

© Vladimír Socha, 2016

© Stanislav Juhaňák – TRITON, 2016

Illustrations © Petr Modlitba, 2016

Pro radost dětem vydal Stanislav Juhaňák – TRITON, Vykáňská 5, 100 00 Praha 10 v Praze roku 2016 jako svou 2081. publikaci. Vydání 1. Jazyková redakce a korektury Viola Somogyi. Ilustrace Petr Modlitba. Sazba Vladimír Vyskočil – KORŠACH. Tisk Omikron Invest, s.r.o.
www.tridistri.cz ISBN 978-80-7553-127-8

OBR VĚTŠÍ NEŽ CELÉ STÁDO SLONŮ

Argentinosaurus („Argentinský ještěr“)

Žil zhruba před 97–94 miliony let.

Jedním z největších tvorů, kteří se kdy procházeli po souších planety Země, byl argentinosauros. Byl to dlouhokrký obr, dlouhý jako několik autobusů a těžký jako patnáct dospělých slonů. Svou velikostí překonával všechno, co si dnes dokážeme představit. V dnešní době jsou podobně velké jako on jen ty největší velryby, které ovšem nadnáší voda! Například pažní kost tohoto dinosaura měřila stejně jako dospělý člověk a jeho hrudním košem by dodávka projela stejně snadno jako tunelem. Dokonce i v jeho stopě byste se mohli klidně vykoupat jako ve vaně!

Zajímavost: Z jihoamerické Argentiny pochází i několik dalších obřích dinosaurů (dnes jich známe už asi deset). V téhle zemi kdysi pobíhalo mnoho dinosauřích gigantů.

KRÁČJÍCÍ ROZHLEDNA

Sauroposeidon („Ještěří Poseidon“)

Žil zhruba před 112 miliony let.

Tento ohromný dlouhokrký obr sice nevážil tolik co *argentinosauros* (i tak by se vyrovnal asi dvanácti dospělým slonům), byl ale ještě vyšší. Vědci odhadli, že jeho hlava se nacházela ve výšce až osmnácti metrů, takže byste jej mohli snadno hladit nebo krmit z balkonu v šestém patře panelového domu! I ta nejvyšší známá žirafa byla přesně třikrát menší než tento kolos, žijící kdysi na území Oklahomy a Texasu ve Spojených státech amerických. Přitom jeho celou kostru ani neznáme – dochovaly se totiž pouze čtyři krční obratle, z nichž nejdelší měří 1,4 metru. Známe také zkamenělé otisky stop, které mohou rovněž patřit těmto „živoucím a krácejícím rozhlednám“ doby raně křídové.

Zajímavost: Paleontologové odhadují, že „ramena“ měl *Sauroposeidon* ve výšce 6 až 7 metrů, takže později žijící *Tyrannosaurus* by svojí výškou nedosahoval ani k nim. Krk dinosaura pak měřil možná až 12 metrů. Jen samotné krční žebro u jednoho obratle bylo dlouhé téměř 3,5 metru.

DINOSAUŘÍK MENŠÍ NEŽ VRÁNA

Anchiornis („Skoro pták“)

Žil zhruba před 161 miliony lety.

Dinosaury si obvykle představujeme jako obry, ale ve skutečnosti byla většina z nich menší než člověk. Mezi ty nejdrobnější dinosaury patřil i anchiornis, který byl dlouhý asi 34 centimetrů a vážil přibližně 110 gramů, takže nebyl větší než dnešní vrána. Jeho pozůstatky byly nalezeny v Číně. Ačkoliv měl tento dinosauřík ostré zoubky a drápky na všech čtyřech končetinách, jistě by ho dokázala ulovit leckterá dnešní kočka! Anchiornis měl podobně jako dnešní ptáci peří a vědcům se podařilo určit dokonce i jeho barvu – bylo nejspíš černé s bílými proužky.

Zajímavost: Těchto opeřených dravých dinosaurů bylo až dosud objeveno víc než tři sta exemplářů, takže anchiornis je jeden z vůbec nejlépe prozkoumaných dinosaurů!

HLAVA VELKÁ JAKO AUTO

Eotriceratops („Raný triceratops“)

Žil zhruba před 68 miliony let.

Žádný živoch žijící na souši nejspíš neměl větší hlavu než rohatý dinosaur *eotriceratops*, který na konci druhohor obýval západ Severní Ameriky. Tento dinosaur měl zranitelný krk, chráněný velkým krčním límcem před útoky dravců. Jeho lebka byla pravděpodobně dlouhá kolem tří metrů, tedy jako menší osobní auto! *Eotriceratopsové* měli velké tlamy s čelistmi zakončenými v podobě zobáku a živili se tuhými rostlinami. Ti největší z nich byli dokonce těžcí jako pořádný nákladní automobil.

Zajímavost: Jediný dnes známý rohatý dinosaur, který měl možná ještě delší hlavu, je *torosaurus*. Jeho lebka mohla měřit i přes 280 centimetrů.

DĚSIVÉ PAŘÁTY

Therizinosaurus („Ještěr s kosou“)

Žil zhruba před 70 miliony let.

Tento dinosaurus patřil mezi ta nejzvláštnější stvoření, která se pohybovala světem druhohor. Chodil po dvou, nejspíš byl opeřený a měl široké bachraté břicho a malou hlavu. Therizinosaurus byl vysoký jako žirafa a vážil jako pořádný slon. Nejzajímavější na něm byly jeho ohromné přední končetiny, dlouhé až 3,5 metru a zakončené téměř metr dlouhými drápy! Právě hrůzu budící „ruce“ s drápy podobnými kose daly tomuto dinosaurovi, jehož fosilní pozůstatky byly nalezeny v Mongolsku, jeho vědecké jméno.

Zajímavost: Když byly v poušti Gobi poprvé objeveny zkamenělé drápy tohoto dinosaura, paleontologové se domnívali, že se jedná o části krunýře obří želvy!

KRK DLOUHÝ JAKO KOMÍN

Mamenchisaurus

(„Ještěr od řeky Mamen“)

Žil zhruba před

160–145 miliony let.

Dinosaurům, jako byl

mamenchisaurus, se přezdívá

„dlouhokrčí“ dinosauři, a ne

náhodou. Žádný jiný živočich neměl tak dlouhý krk

jako tito druhohorní obři. Jedním z dinosaurů, kteří

se mohli pyšnit vůbec nejdelším krkem, byl mamen-

chisaurus, jehož kosti byly nalezeny v Číně. Odhaduje

se, že tato část jeho těla měřila kolem dvanácti, možná

ale až osmnácti metrů – to už by byl pořádně vysoký továr-

ní komín! Krk těchto dinosaurů byl asi pětikrát delší než krk současné žirafy.

Zajímavost: Největším druhem tohoto rodu byl obří *Mamenchisaurus sinocanadorum*, který byl zřejmě dlouhý až 35 metrů, a patří tak k nejdelším známým dinosaurům vůbec.

